

Vietnam-røðan, ið fekk fylgir

USA-SENDIMAÐURIN Í STOCKHOLM VARÐ HEIMKALLAÐUR. EFTIR AT OLAF PALME, SVENSKI KENSLUMÁLARÁÐHARRIN HEVÐI HILDIÐ RØÐU AFTANÁ VIETNAM-MÓTMÆLISGONGU Í STOCKHOLM. NIÐANFYRI BROT ÚR RØÐUNI

Demokrati er eitt stýrslag, ið setur krøv. Demokrati krevur virðing fyri øðrum. Ein kann ikki útani frá tvinga aðrar tjóðir undir ser skilt stýrslag. Fólkið má eftir egnum tykki avgera sína framtíð.

Ti krevur demokrati nationalan sjálvverðarrætt.

Demokrati krevur rættvís. Ein kann ikki vinna eina tjóð við at fylla lummarnar hjá teimum, ið frammanundan eru rik, meðan tey fátaku verða rikin út í størri veseldóm. Ein kann ikki svara sosialum rættferðarkrøvum við hernaðarligum tiltøkum.

Demokrati fyrisetur sosialt rættvís.

Mál demokratisins verða aldri vunnin við at kúga. Ein kann ikki bjarga einum býi við at knasa ein annan — brenna markirnar, oyða húsin, inngyrða menniskjuni og drepa tey.

Hetta eru grundsjónarmiðini, tá ein skal meta um kríggið í Vietnam.

»Trý gapandi hol sóust á Graf Spee.«

UP segði bert:

»Graf Spee fór beint í felluna og roynir at flýggja úr henni aftur.« Seinni segði UP:

»At døma eftir tann skaða, ið vit siggja uttan á Graf Spee kann hann vera so illa skaddur innan at hann ikki sjálvur kann sigla.« The New York World Telegram-me kom við eini yvirskrift, ið stutt og greitt segði frá støðuni:

»Bretarnir hava sett deyðavakt yvir Graf Spee.« New York Sun segði:

»Tað er logið, at tað fyrsta stóra sjóslagið í hesum krígunum er endað so. Man ikki teir serkonu mugu hugsa um aftur viðvíkjandi megini hjá einum lummaslag-skipi?«

Tann 15. segði AP:

»Teir bretsku fangarnir frá Graf Spee noktaðu í dag at bretar skuldu havt nýtt gass móti tyska skipinum og teir segdu, at teir vóru prógv uppá hetta, ti undir øllum bardaganum høvdu tyskarnir havt gassmaskur, meðan teir ongar høvdu.«

Tann 16. desember høvdu bæði UP og AP hesa søguna:

»KOMA TÝSK SKIP ?????«

Nógvar tíðindi her í Montevideo siga, at stór tysk herskip vilja royna at sleppa til La Plata okið, áðrenn Graf Spee siglir fyrri at hjálpa honum. Týsku umboðsmenninir her nokta fyrri at siga nakað.«

Hetta er kanska orsøkin til at týskararnir royndu at fáa meira tíð, og tað man ongín ivi vera um, at um Graf Spee hevði sloppið at verði 14 dagar í Montevideo, so kundi alt hent.

(Framhald)

Andstöðan móti krígunum í Vietnam fær styrki við at kunna ávísar veruleikarnar. Hetta kríggið er ikki nakað sertilfelli, tað avmyndar ikki nakað snøggliga kynt kríggshat. Kríggið hevur eina longri søgu, sum stigivist hevur sett ferð í ræðuleikarnar.

Fleiri bumbur enn yvir Týskland

Yvir Norðurvietnam er eftir trim um árum tveittar niður líka nógvar bumbur, sum tveittar vóru yvir Týskland undir seinasta kríggi. Vit vita, hvat hetta kostar av oyðingum og pinslum fyrri hina einstaku menniskjuna.

Av hesum eru vit skakað, mis-kunnsemi og ótti verða ald fram. Kenslur kunnu snøggliga loga upp, men líka snøggliga kólna aftur. Ti skulu vit vita vita, at hesar pinslur fyrri einstaklingin eru eitt úrslit av 20 ára longum politiskum mistøkum.

Tað verður ofta talað um, um politikkur USA er eitt úrslit av mistøkum ella eitt úrslit av trongd til kapitalistiska imperialismu. Min meining er: Eingi skilgáður kapitalistur kann verða so órimiliga býttur. Men eingin kann vísa slík-an órimiligan býtleika, uttan ókon-nomisk áhugamal eru við í mynd-ini.

Hóast ógilig hernaðartiltek gongur tað illa, ja tætlandi stóðugt verri og verri hjá USA í Vietnam.

Ti skakast heimurin við hugsani-ni um, hvat tað næsta verður. Í ótta spyrja fólk: Verður tað eitt atomkríggj? Hvør verður tá eftir til at frigera? Og vil tað ikki endað við einum triðja heimsbar-daga?

Skal slagið vendast móti byrg-ingunum á Reyðu ánni? Tað verður ein óhugnalig oyðing av manna-tættini.

Ellar skal raðið av falsmyndum og mistøkum endað við, at fólk í Vietnam at enda fær frið? Samráð-ingar er eitt slitið orð. Fyri mong-um í Vietnam hevur tað eitt ljótt ljóð. Fyri teimum hava samráð-ingar so ofta ikki borið við sær enda á krígunum, men verið byrjanin til nýggj svik.

Ti má mistrúgv teirra vera stór. Ti vilja tey hava vissu fyrri, at sam-ráðingar ikki bert verða vápnah-víld, men at tær fara til eitt samu ligt úrslit, til frið og frælsi uttan uppílegging. Tey kenna betri enn onnur oyðingarverk kríggisins, og hava heinsins størsta kríggsveldi við meira enn hálvari miljón her-monnum ímóti sær. Tey eru av ringum royndum vorðin realistar.

Bumbustegur – alt greitt til samráðingar

Av og á verður sagt, at Hanoi og FNL (nationali frælsissamgong-an) ikki vilja samráðast, at teir

visa frá sær øll uppskot. Hetta er ikki rætt. Í nýttársroðu síni segði Trinh, uttanríkisráðharri, at Viet-nam er til reiðar at samráðast, bara bumbingin treytalest heldur uppá

Tað er ti, ein vaksandi alheims-andstöða við stóðugt sterkari megí savnar seg við áheitanum á USA. Stóðgið bumbingin treytalest. Við urkennið FLN sum fultgyldugan part við samráðingarborðið. Ikki fyrr kann talast um samráðingar. Tá kann verða friður. Tá má viet-namesiska fólkíð fáa nationalan sjálvverðarrætt.

Tað má vera ein skylda hjá øllum europeiskum stjórnavöldum við kraft at minna USA á hetta.

So kunnu veruleikar og virðis-metingar føra okkum fram til endaligar avgerðir og stóðtak-anir. USA sigur, at tað vil verja demokratisku rættindini hjá viet-namesiska fólkunum móti fremm-andari uppílegging. Skal ein tala um demokrati í Vietnam, er tað greitt, at demokratið verður mærg-falt betri umboðað av FNL enn USA og hernaðarstjórnini.

Hetta er veruleikin. Demokrati-sins eyðkenni er fólksins stuðul, røttfestið í menniskjuni.

Stóðugt fleiri eru ímóti USA

Andstöðan móti krígunum í Viet-nam er eitt vónríkt og gleðligt

VINSTRA MEINAR:

Baunsgaard skaptur av teimum konservativu

Tað vóru tey konservativu bløðini, sum bórur hin radikala Hiltmar Baunsgaard uppá forsætisráðharrapallin, verður sagt við beiskleika í mánaðarblæðnum hjá vinstraflokkinum. Blæðið skrávar m. a.:

* »Baunsgaard varð borin á blæðveingjum frá valinum 1966 til januar * valið 1968. Tað vóru ikki so nógvar radikala bløðini sum hevjaðu * hann til skyggja. Tað vóru serstakliga tey konservativu bløðini. * Baunsgaard var málið. Fekk hann tannapinu, varð hann fotografer- * aður hjá tannleknanum. Fekk hann krim, so høvdu tey konservativu * bløðini mynd av honum, song hansara og pyjamas hansara á forsið- * uni. Neyvan nakar konservativur hevur nakrantíð fingið slíka blæð. * viðfer sum radikali orðførarin fleiri mánaðir undan valinum. Óivað * hevur henda blæðviðferðin havt størri ávirkan enn fjarsýnið, sum * fær skyld fyrri alt. Baunsgaard-mytan er í øllum forðum í ein vissan * mun skapa av konservativu bløðunum.

* Tað var annars sermerkt og væl í trád við samarbeiðssáttmálan, at * berlínsku bløðini gjørdust sera vinarlig við radikala flokkin, og at * Politiken kvittaði við í sínum frágreiðingum at fara við teimum * konservativu á ein heilt annan hátt, enn hent var frammanundan. * Tað var ti eitt gott og trygt grundarlag undir ti, sum hendi aftaná * 23. januar.«

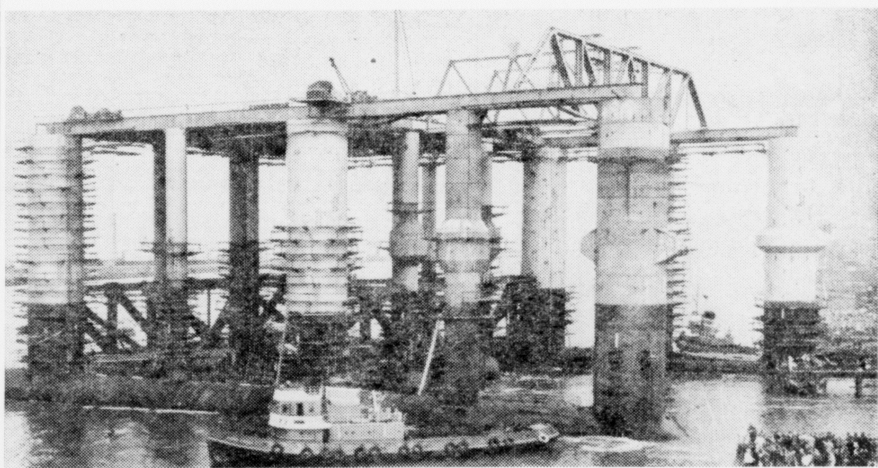
tekin, ikki bara fyrri friði og frælsi í Vietnam, men eisini sett í einum víðari sjónarringi.

Hetta er ein alheims-solidaritets-rørsla, sum ikki byggir á snávur-skygdar egininteressur, men á ábyrgd, kenslur av skyldu, vilja til bróðurskap í sonnum verki.

Av og á verður sagt, at Europa stýðar USA í Vietnamkrígunum. Tað eru bert smáir bólkur, verður sagt, sum av fanatiskum hati til USA verða ríknir út í andstöðu.

Hetta er ósatt. Samleikin er, at flest øll fólk í Europa eru ímóti hesum kríggi, ynskja endá á pinslunum, vilja geva vietnames-arunum sjálvum rættin til at av-gera teirra lagnu. Henda demo-kratiska andstöðan tekur ikki kríggj USA í Vietnam sum ein stuðul til frama fyrri demokratin-um, men sum eina hótta móti demokratisku sjónarmiðunum, ikki bara í Vietnam, men kring allan heim.

Oljuboringin í Norðsjónum

TAÐ ER IKKI LANGT SÍÐAN, VIT FRÆTTU FRÁ, HVUSSU ÓHEPPIÐ VAR VIÐ EINUM AV OLJUBORUSKIPUNUM Í NORÐSJÓNUM, HAR TAÐ NÆSTAN VAR UNÐUR, AT TEIR 45 MENNINIR, SUM ARBEIDDU UMBORÐ Á »OCEAN PRINCE« VORÐU BJARGAÐIR AV HELI-KOPTARA, IÐ GJORDI AVREKSVÆRK AV TILÍKUM SLAGI, AT ILT VERÐUR AT FINNA MAKKA TIL SLIKT

Oljuboritornið, ið avmyndað er omanfyri, er 10.000 tons á stódd; men tá vindmegin gjordist so ferð-mikil, at hon hastaði á risafarið við 150 km um tíman, tá bar ikki til.

Stórar maskinur vorðu slongdar fyrri borð av alduferðini. Radio-telegrafisturin fekk í síðstu løtu stundir at senda út neyðarkall, áðrenn rúm hansara fór í havið. Triggjar ferðir noyðdist heli-

koptarin at gera hættislig rend móti boritorninum. Fyrstu ferð fekk hann bjargað 19 monnum og seta teir umborð á annan boriflaka, ið var betri staddur.

I aðru og triðju syftu vóru hinir av manningini bjargaðir.

AÐRU FERÐ BORI-TORNIÐ VERÐUR AVMANNAÐ

»Ocean Prince« gjordi arbeiði nærhendis tí staði har eitt BP-bori-

torn gekk burtur í 1966. Á hesum sinni fórust 13 manns.

Hetta var á øðrum sinni, at »Ocean Prince« gjordist mann-leyst. Í mars 1966, triggjar mán-aðir eftir at boritornið var kom-ið at liggja, mátti 43 arbeiðarar bjargast við snarferð, ti ódnar-veður leikaði á. — Eitt slíkt borifar kostar umleið 50 miljónir krónur.